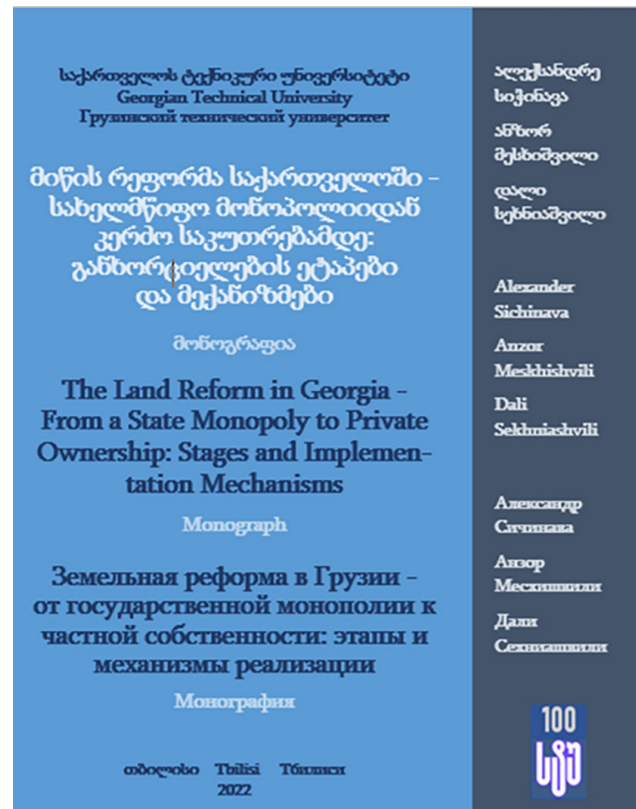

გამოხმაურება ალექსანდრე სიჭინავას, ანზორ მესხიშვილის და დალი სეხნიაშვილის მონოგრაფიაზე - მიწის რეფორმა საქართველოში - სახელმწიფო მონოპოლიიდან კერძო საკუთრებად: განხორციელების ეტაპები და მექანიზმები

სამი ათეული წელია ქვეყანა ყოვლისმომცველი გარდაქმნების რთულ პროცესშია ჩართული. კრიზისის თითქმის ყველ ფორმა გამოვცადეთ. ეკონომიკას ისევ უჭირს. პანდემიამ მნიშვნელოვან წილად შებოჭა განვითარების შესაძლებლობანი. სწრაფად ცვალებადი დრო ახალ - ახალ გამოწვევებს გვთავაზობს. ზოგადად გაურკვეველობა, რომელიც დამახასიათებელია თანამედროვე მსოფლიოსათვის, გვზღუდავს განვითარების ორიენტაციის სწორად განსაზღვრაში. შეზღუდული გვაქვს არჩევანიც - დროსთან ეროვნული ფენომენის გათანამედროვეებით შევინარჩუნოთ სწრაფად ცვალებად გამოწვევებთან თავსებადობის უნარი და ქვეყანა განვითარების თვისებრივად ახალ გზაზე გავიდეს ან გლობალური პროცესების გავლენით მიღევად სახელმწიფო წარმონაქმნად იქცეს და მკაცრ განაჩენს დაელოდოს. ასეთია მკაცრი მოცემულობა. ასეთ დროს ნებისმიერმა ქვეყანამ განვითარების სტრატეგია უნდა ააგოს უპირატესად საკუთარ რესურსულ პოტენციალზე. რაც, პირველ რიგში, გულისხმობს მიწისა და სხვა ბუნებრივი რესურსების რაციონალურად და ეფექტიანად გამოყენებას.

ზემოთ აღნიშნული გარემოებების ფონზე განვიხილავთ საზოგადოებისათვის კარგად ცნობილი ავტორების: ანზორ მესხიშვილის, ალექსანდრე სიჭინავას და დალი სეხნიაშვილის გამოკვლევას „მიწის რეფორმა საქართველოში - სახელმწიფო მონოპოლიიდან კერძო საკუთრებად: განხორციელების ეტაპები და მექანიზმები“.

ნაშრომი ყოველმხრივ საყურადღებოა და განხილული პრობლემების მიმართ მრავალმხრივ ინტერესს იწვევს. პირველ რიგში უნდა აღინიშნოს, რომ იგი თემის (პრობლემის) აქტუალურობით, კონცეპტუალური და მეთოდოლოგიური ხედვებით, კვლევის თეორიული სიღრმით და პრაქტიკისათვის აუცილებელი (ეკონომიკურ მიზანშეწონილობაზე დაფუძნებული) რეკომენდაციებით იძლევა ქვეყანაში მიწის რეფორმების წინაღმდეგობრივი პროცესების მიმდინარეობის შეფასების ობიექტურ (რეალურ) სურათს. ამას არა მხოლოდ შემეცნებითი, არამედ, უაღრესად აქტუალური პრაგმატული მნიშვნელობაც აქვს.

ასევე მეთოდოლოგიურად სწორად არის გაცნობიერებული პრობლემის განხილვის გარემო (ფონი) - ქვეყნის ბუნებრივ-გეოგრაფიული მახასიათებლები (ტერიტორია, ლანდშაფტი, ვერტიკალური ზონალობა, კლიმატი, ჰავა, ბუნებრივ-საწარმოო პირობები, სპეციალიზაციის თავისებურებანი და სხვა) ქმნიან სრულ წარმოდგენას ქვეყანაზე, როგორც ტერიტორიულ სივრცეზე. ეს კი მკითხველს აძლევს საშუალებას-რეფორმების (გარდაქმნის) ობიექტი წარმოიდგინოს რეალურ განზომილებებში.

ქვეყნის რესურსული პოტენციალის უმთავრესი კომპონენტი - მიწის რესურსები განხილულია როგორც კომპლექსური ცნება, რომელიც მოიცავს მიწას, როგორც ბუნებრივ რესურსს - წარმოების ძირითად ფაქტორს - უძრავი ქონების ობიექტს. სწორედ ეს უკანასკნელი გახდა - მიწის პრივატიზაციის ამოსავალი საწყისი, რაც ეროვნული ეკონომიკის საბაზრო პრინციპებზე გადასვლის კონცეპტუალური და ეტაპობრივი თავისე-

ბურებაა.

ნაშრომში ლოგიკურად განხილულია მიწის რეფორმის ისტორიული ასპექტები (რუსეთის იმპერიაში განხორციელებული საგლეხო რეფორმა, საქართველოში ბატონყმობის პერიოდის მიწის ფლობის წესები, სოციალისტური წარმოების ტენდენციები) და მათ ფონზე საქართველოში სოციალისტური მეურნეობრიობის სისტემიდან საბაზრო ეკონომიკაზე გადასვლის ექსტრემალურ პირობებში მიღებული ნორმატიული აქტების მნიშვნელობაც. ავტორებმა არგუმენტირებულად ახსნეს რეფორმის თითოეული ეტაპის თავისებურებათა ფონზე ის პირობა - ფაქტორები, რომლებიც აფერხებდნენ (აფერხებენ) მიწის ეფექტიანად გამოყენებას (მიწის ფრაგმენტაცია, აღრიცხვა - რეგისტრაციის მოუწესრიგელობა, მიწის ბალანსის წარმოების შეჩერება, უცხოელებზე მიწის გასხვისების პროცესის თვითდინებაზე მიშვება, მატერიალურ ტექნიკური ბაზის გაჩანაგება, მიწის ინტენსიური ფართობების დაუმუშავებლობა, მიწის (ნიადაგის) დაცვისა და ნაყოფიერების ამაღლების ღონისძიებათა შეჩერება და სხვა). ამასთან ერთად განზოგადებულია მიწის რეფორმის პროცესში დაფიქსირებული თავისებურებები, ტენდენციები და წარმოდგენილია შესაბამისი რეკომენდაციები. ავტორებმა ლოგიკური თანმიმდევრობით განიხილეს მიწის რესურსების მართვის პრობლემები და წარმოადგინეს მეცნიერულად დასაბუთებული დასკვნები.

მიწის ბალანსის წარმოების განახლების, მიწის გამოყენებაზე სახელმწიფო მონიტორინგის დაწესების, უწყებათაშორის კოორდინაციის გაძლიერების, სახელმწიფო მიზნობრივი პროგრამების გამოყენების, მიწის აღრიცხვა - რეგისტრაციის მოწესრიგების, კონსოლიდაციის, რესურსების გამოყენების პროგნოზირებისა და დაგეგმვის, სოფლისა და სოფლის მეურნეობის ერთიან კონცეპტუალურ და მეთოდოლოგიურ ბაზაზე განვითარების, მართვის სამსახურების ორგანიზაციულად განმტკიცების შემოთავაზებული რეკომენდაციები მნიშვნელოვნად შეუწყობს ხელს მიწის რეფორმის სოციალურ - ეკონომიკური შედეგების ობიექტურად შეფასებას, განვითარების ტენდენციებისა და კანონზომიერებათა გამოვლენას, აგრარული პოლიტიკის ახალი გამონვევების შესაბამისად დაზუსტებას.

სასურველია, მომავალშიც პრობლემის (თემის) კვლევა გაღრმავდეს, განსაკუთრებით, გარდაქმნების შედეგების შეფასების, სასოფლო - სამეურნეო წარმოების მზარდი როლის გაცნობიერების, მიწის რესურსების ეფექტიანობის თანამედროვე ფორმების გამოყენების მიმართულებებით.

ნოდარ ჭითანავა

ეკონომიურ მეცნიერებათა დოქტორი,
პროფესორი საქართველოს სოფლის
მეურნეობის მეცნიერებათა
აკადემიის აკადემიკოსი